

دکتر امیرحسین قاضی زاده هاشمی
رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران

انسان، زندگی و آزادی در مکتب شهید سلیمانی

قرآن کریم، کتابی برای زندگی و برای انسان شدن است. انسان قرآن، انسان فراز آمده از ازلیت و رهسپار ابدیت است. انسان قرآن، انسان گذشته دور، انسان اکنون و انسان آینده است؛ انسانی فراتر از فضا و زمان، انسانی بالاتر از کون و مکان و در یک معنا، انسان رها و آزاد. انسان قرآنی، آفریده شده و همان دم نیز آزاد گشته است. مگر نه این است که همه خلقت، جولانگاه انسان است؟ آزادی برای انسان قرآنی نه اعطاء کردنی است و نه از کف گرفتنی. آزادی، سرشت انسان قرآنی است. البته خداوند، انسان را به گونه ای قدرتمند و حیرت انگیز، بینا و شنوا آفرید؛ «إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا» (انسان / ۲) و چون آفریده شد، امانتش را به دوش برد و راهی جهان خاکی شد، آزاد و رها، رهاتراز هر پرنده تیزپرواز؛ «إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا» (انسان / ۳). اگر بندی است، اگر غل و زنجیری وجود دارد، اگر گیر و گرفتاری است، نه برای انسان قرآنی، نه برای حامل بار امانت الهی، بلکه برای کافرانی است که آزادی خود را به بردگی جهان فروختند و بر این عطیه الهی ناسپاسی کردند. آنان که در امانت آفریدگار خیانت ورزیدند، قوه دیدن و توان شنیدن را تباہ کردند؛ «إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلَ وَأَغْلَالًا وَ سَعِيرًا» (انسان / ۴). برای انسان قرآنی، هیچ مانع و مزاحمتی نیست؛ زیرا انسان قرآنی، مجهز به بینش قوی و اراده محکم است.

انسان قرآنی، انسان حدید بوده، پایدار است نه پایبند، محکم است، نه مغلول و نه مغلوب. انسان قرآنی، انسان جهادگرو جان فشان است. سرسخت ترین مانعی که آدمی را زمین گیر می کند، مرگ است؛ اما مرگ برای انسان قرآنی بی معنا است. انسان قرآنی، آمده است تا با جهد و جهاد، امانت سنگین و ارجمند الهی را به امانت سپار برگرداند. کیست که بتواند راه را بر این انسان امین مسدود کند؟ انسان قرآنی، هرگز مرگ را تجربه نمی کند. انسان قرآنی با جهاد خود، شیطان را مغلوب می کند و با شهادتش، مرگ را به زانو درمی آورد. «إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُفَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَفْتُلُونَ وَيُفْتَلُونَ وَعَدًّا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ» (توبه / ۱۱۱). خداوند از مؤمنان، جان ها و اموالشان را خریداری کرده که (در برابرش) بهشت برای آن ها باشد، به این گونه که در راه خدا بیکار می کنند، می کشند و کشته می شوند. این وعده حقی است بر او که در تورات، انجیل و قرآن، ذکر فرموده و چه کسی به خداوند، بر عهدش وفادارتر است؟ اکنون بشارت باد بر شما، به داد و ستدی که با خدا کرده اید و این است آن پیروزی بزرگ. قرآن کریم با آیات متعدد و لحن شدید، مسلمانان را به جهاد در راه خدا و جنگ با کافران فراخواند. این مبارزه با منافقان نیز رقم خورد و مبارزه با نفاق و خیانت نیز جهاد محسوب شد. لذا سرشت جنگ های مسلمانان، خدایی و آن جهانی شد. جنگ در جاهلیت، تنها ارزش حماسی داشت و پس از اسلام، جنبه خدایی یافت. در جهاد، مرگ بدل به شهادت و شهادت،

در بیابان یا خیابان و با تصادف، از بین می‌رود؛ [اما] یکی این جان را با خدا معامله می‌کند؛ این جان از بین رفتنی را معامله می‌کند. بنده پیش از انقلاب در سخنرانی‌ها مکرر، این را می‌گفتم که شهادت، مرگ تاجرانه و حسابگرانه است؛ کسی که در راه خدا شهید می‌شود، دارد بهترین حسابگری را می‌کند، زیرا این [جان] که ماندنی نیست، مانند تعبیر معروف «روغن ریخته، نذر امامزاده» است. خوب، این روغن دیگر ریخته است و ماندنی نیست؛ اگر این را نذر امامزاده کنند، خیلی باارزش تر است. زرنگی بسیاری می‌خواهد

همسان با زندگی و حتی فراتر از آن، شهدا «بل احياء عند ربهم يرزقون» معرفی شدند. در بیان حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، این مضمون قرآنی به «مرگ تاجرانه»، تعبیر شده است؛ «جان ما، همان سرمایه‌ای است که به هر حال یا خواهی، نخواهی از بین خواهد رفت؛ یعنی هیچ‌کس نیست که این جان و عمر را که با ارزش‌ترین سرمایه انسانی او است، بتواند نگه دارد؛ یک مدتی است، بعد، از ما گرفته خواهد شد. به شکل‌های مختلفی نیز گرفته خواهد شد. به عنوان مثال، فردی تصادف می‌کند،

برایشان آرزو و جستجو می‌کرد. از اسارت جوانان، اندوهگین می‌شد. همه دختران، دخترانش و همه جوانان، دوستان شفیقش بودند. اشک‌های خیل عظیم جوانان، روزی که در کف خیابان‌ها، شهر به شهر بدرقه‌اش می‌کردند، این احساس را فریاد می‌زد. نه از مرگ می‌هراسید و نه از آن غفلت می‌ورزید. او زیباترین تفسیر از «هیاهات من الذله» را به دستمان داد؛ وقتی که گفت: «ما ملت امام حسینیم».

حاج قاسم نه تنها صاحب فضایل قرآنی و اخلاق کریمانه انسانی بود، بلکه با تکیه بر معارف قرآنی و روحیه انقلابی، مایه قدرت ملی، اعتماد و اطمینان اجتماعی بود. امروز نیز در کوران جنجال‌ها و آشوب‌ها، تمسک به روح آن بزرگ‌مرد و تبیین سیره قرآنی آن انسان پاکیزه، کشتی انقلاب اسلامی را با مردمان نژاده و آزاده‌اش به سرمنزل آرامش و عزت می‌رساند. این، وعده الهی است و هیچ تردیدی در دل هایمان راه ندارد. آنچه امروز بدان نیازمندیم، تبلیغ و ترویج آن سیره و روحیه است. باشد که اهالی فضل، فرهنگ و صاحبان کرسی و منبر، جهاد گونه، آن منش و روش را تبیین و بر حق طلبان جهان عرضه بدارند. ان شاء الله

و شهدای ما، این زرنگی را داشتند که توانستند، این جان از بین رفتنی را با خدای متعال معامله کنند. ببینید که خدای متعال تا چه حد برای این مجاهد فی سبیل الله، ارزش قائل می‌شود» (۱۳۹۶/۱۱/۱۶). انقلاب اسلامی و در ادامه آن، دفاع مقدس تا امروز بر محور فرهنگ شکوهمند و ارزش آفرین شهادت بوده و است. امروز اما جمهوری اسلامی به طرز بی‌سابقه‌ای در دو جبهه می‌جنگد؛ جنگ در میدان مبارزه با دشمنان و بداندیشان و جنگ با روایت‌های مغلطه‌آمیز و دگراندیشی‌های مودبانه. جنگ با کسانی که مردن را به زندگی تعبیر می‌کنند و به نام زندگی، مرگ را به ارمغان می‌دهند. قیود بیگانگی را به آزادی تعبیر می‌کنند و آزادگی را بندگی می‌خوانند و این جنگ تا چه حد دشوار و مخاطره‌آمیز است. خوب دیدن و درست شنیدن، یعنی همان ودیعه الهی که به انسان آزاد هدیه شده، همچون چراغی روشن، در این عرصه گمراه‌کننده، به کار می‌آید. نمی‌توان از جنگ، جهاد، زیستن و آزادگی گفت و نوشت، اما اسطوره جهاد، آزادی و زندگی بخشی، شهید حاج قاسم سلیمانی را به خاطر نیاورد. حاج قاسم، عمری در پی آزادی و زندگی بود. زندگی همه انسان‌ها برای او ارزشمند بود. او دگر کیشانی چون ایزدی‌های درمانده در سایر سرزمین‌ها را نیز آزاده می‌خواست، آزاد می‌ساخت و زیستن را برایشان به ارمغان می‌داد. جهان در نظر حاج قاسم، فارغ از فرقه‌گرایی و قومیت زدگی بود. او تنها به انسان می‌اندیشید و ایستاده بر قله انسانیت و آزادگی، جهان‌نگری می‌کرد. عشقش به زیستن، جوان‌گرایی را در زیباترین شکل آن نمایان می‌ساخت. همواره با جوانان بود و زنده بودن و زندگی کردن را